

Stanovisko člena expertní skupiny z pochůzky po ÚP Prášily, Srní, Modrava

Ing. Jindřich Heřman

V mém popisu se chci zaměřit na zkrácený popis událostí od vyhlášení NPŠ v r. 1991 a dle mého soudu rizik, které hrozí vyhlášením bezzásahových území.

V roce 1991 byl přizván jako metodický vedoucí WWF Schueholz. Pan Schueholz projel a prošel částí parku a, jednal se starosty – jeho účast zde byla cca měsíc. Závěrem zhodnotil situaci a konstatoval, že lesy vlivem člověka jsou natolik pozměněny, že je potřeba nejméně 40 let pracovat vysazováním buku, jedle, javoru a až tyto dřeviny začnou odrůstat, je možno ponechat území jako bezzásahové. Přes tyto doporučení bylo vyhlášeno bezzásahové území Mokřůvky-Pytlácký roh o rozloze cca 1300 ha. Do 5 let bylo toto území napadeno kůrovci a k zastavení jeho šíření bylo třeba vytěžit dalších 800 ha les. Z toho vyplývá, že plocha zastavení dalšího šíření je 60% plochy kůrovcem původně napadené.

V Dalším období po roce 1994 byla vybrána území nejvíce se blížící původnímu přirozenému lesu a byly vyhlášeny jako I. Zóny ochrany přírody (135). Byl následně zpracován plán po porostech s určením zásahů a zalesnění po 10-30-50 let na propojení těchto prvních zón a jejich ucelení.

Po roce 2004 došlo k vytvoření managementových opatření a to tak, že byla určena území biologicky, zoologicky, naturově a lesnický významná. Pokud došlo k přerýtí dvou zájmů, byla tato určena jako managementová. Větší část ploch jsou smrkové monokultury nebo porosty s malou příměsí buku nebo jedle. Celkové zastoupení smrku je v porostech přes 80%. Tyto části jsou jako bezzásahové, s různými opatřeními jako např. veškeré se musí ponechat, loupat pouze stromy nastojato, dále komise rozhodne, zda zpracovat nebo ponechat a podobně.

Plocha lesa a bezzásahové území – samovolný vývoj

	Plocha lesa	bezzásahové území	60% plocha	Holina
ÚP Prášily	8390	1899		
ÚP Srní	9514	4450		
ÚP Modrava	8271	4603		
Suma	26175	10952	6571	17523

Plocha bezzásahových lesních porostů na území Plzeňského kraje je 42%, což převyšuje průměrný podíl bezzásahovosti na území NPŠ, který činí cca 30%.

Plocha lesa na třech územních pracovištích zasahuje 2002 ha do Jihočeského kraje.

Nelze toto oddělit, jelikož plochy jsou dány pro celé územní pracoviště. Z toho vyplývá, že dle dříve popsané zkušenosti na část ponechanou kůrovci je třeba dalších 60% vytěžit na zastavení jeho šíření. Pokud bude zodpovědně přistoupeno k likvidaci kůrovce, zůstane z původních 26175 ha lesa 8656 ha lesa. Velkým problémem zůstává zastoupení dřevin v následném lese. Nikdo netvrdí, že zde les nebude. Nyní je zastoupení smrku 80% - v následném lese toto zastoupení bude ještě vyšší.- dle výzkumu pí Čížkové (Šumava léto 2009) na 123 bodech bylo zastoupení smrk 94%, jeřáb 4%, 2% bříza, vrba, buk. Z dřevin zde se vyskytujících roste na holině nejlépe smrk. Plochy po žíru kůrovce se do 5 let od žíru začnou lámat, do 10 let mají prakticky charakter holin, kde smrk předroste a uzavře vše ostatní. Buk a jedle lépe odrůstá v zástínu, na volné ploše má smrk nejvhodnější podmínky. Nyní je zastoupen smrk 81%, jedle 2%, buk 5% a zbytek ostatní dřeviny, cílová dřevinná skladba je smrk 60,9%, jedle 11,8%, buk 17,7% plus ostatní dřeviny (viz Podrázský).

V 8. LVS roste jen smrk a jeřáb, tento stupeň zasahuje pouze 8,6% lesů NPŠ, tj. 12072 ha plochy (Podrázský) U zbývajících plochy (91,4%) je třeba zvýšit podíl jedle a buku. Na velkém území parku hrozí po odumření stávajících porostů nebo po těžení kůrovce na volných plochách velké nebezpečí eroze. Plocha nad jezerem Laka, kde je velmi prudký svah, může způsobit vlivem eroze zrychlení zanášení a jezero bude zaneseno zeminou.

Oblast pod Poledníkem, kde byly i přes vzrostlý les vždy po prudkých deštích nebo tání sněhu velké škody erozí, pokud les zanikne, nastane ještě daleko rychlejší eroze. Takto svažitého území je v NPŠ více.

Dalším důvodem k rozšíření kůrovce po r. 2007 přispělo i ponechání neodkorněného dřeva na rancích, které byly pouze na povrchu chemicky ošetřeny, ale více než polovina plochy byla bez ošetření. Oddělení 57D6 ponecháno 193 m³ SM hmoty k zetlení. Sousední I. Zóna - stávající porost zlikvidován kůrovcem. Do dnešního dne zpracováno ve II. Zóně 2363 m³ a nálet kůrovce pokračuje. Oddělení sousedí s cizími vlastníky (LČR, s. p.). V roce

2008 bylo možno v bezzásadových územích instalovat lapače – v roce 2009 je toto zakázáno. Od roku 2007 není v bezzásadovém území vykazována holina.

Samostatně je potřeba zmínit možný vliv současného přístupu k managementu lesních porostů na soustavu NATURA 2000 – tj. z pohledu naplnění ust. § 3 písm. písm. p) – r) zákona č. 114/1992 Sb. Lze důvodně předpokládat, že v případě rychlého velkoplošného rozpadu smrkových porostů dojde z dlouhodobého hlediska k zániku vhodného biotopu předmětů ochrany – zejm. datlíka tříprstého a tetřeva hlušce, kteří jsou svojí biologii vázání v současné době prakticky výhradně na horské smrčiny. Můžeme tedy předpokládat, že v případě rozpadu horských smrčin dojde z dlouhodobé perspektivy i k negativnímu vlivu na populace těchto ptáků, což je v přímém rozporu s cílem soustavy NATURA 2000.

Závěrem informace číselná:

V roce 2008 bylo v NPŠ v lapačích odchyceno 220 879 000 ks kůrovce. Dále byly použity otrávené lapáky, lapáky, trojnožky, v nichž nelze spočítat skutečný odchyt. Na usmrcení 1 ks stromu postačí 200 ks brouků (Skuhravý). Dle výzkumného ústavu stačí 2-4% populace kůrovce k udržení stávajícího stavu.

V Kolinci 30. 7. 2009